

Sisällysluettelo

Kappale 1: Viikonloppureissu

- matkalla
- Milloin?
- positiivinen imperfekti
- Mennään!
- me mennään
- sanatyypit as/äs/is ja in
- Luetaan: Viisi syytä matkustaa junalla

Kappale 2: Hanna on sairas

- terveys ja sairaus
- ruumiinosat
- asiointi lääkärissä
- täytyy-lause
- objekti
- k-p-t-vaihtelu: sanatyypit e, in, as/äs
- Luetaan: Pidä huolta itsestäsi

Kappale 3: Mökkireissu

- luonto
- mökki ja sauna
- verbi + maan/massa/masta
- tässä, tuossa, siinä
- transitiivi- ja intransitiiviverbit
- verbityyppi 6
- Luetaan: Jokaisenoikeudet

Kappale 4: Mitä teet vapaa-ajalla?

- vapaa-aika ja harrastukset
- negatiivinen imperfekti
- minen
- miten tekee? sti-adverbit
- verbi + rektio
- kuinka usein?
- mitä mieltä?
- Luetaan: Suomalaiset arvostavat vapaa-aikaa

Kappale 5: Varkaus Puistotiellä

- asiointi virastossa
- perfekti
- imperfektin ja perfektin käyttö
- verbi + maan/mään
- pronominit joka, joku, jokin, ei kukaan, ei mikään
- sanatyypit ut/yt ja nut/nyt
- Puhutaan: Kotivakuutus

Kappale 6: Onnea hääparille!

- juhlat ja tavat
- parisuhde ja avioliitto
- pluskvamperfekti
- aikamuotojen käyttö
- possessiivisuffiksit
- sanatyypit Vus/Vys
- k-p-t-vaihtelu: uku-uvu, yky-yvy, rki-rje, lki-lje
- aistiverbit + lta/ltä
- Puhutaan: Hauska juttu

Kappale 7: Alexin haastattelu

- koulutus ja työ
- i-monikko: paikansijat
- joka-pronominin monikossa
- pronominit: nämä, nuo, ne
- verbi + rektio
- Puhutaan: TE-toimistossa

Kappale 8: Puhelinta ostamassa

- ostoksilla
- i-monikko: partitiivi
- i-monikko: genetiivi
- X on millainen
- adjektiivien vertailu
- Luetaan: Verkkokaupassa

Minikielioppi

Puhekieli

Harjoitusten ratkaisut

Hanna on sairas

Kun Hanna aamulla heräsi, hänellä oli todella huono olo. Hän nousi kuitenkin sängystä ja laahusti keittiöön, jossa Pedro jo istui ja luki lehteä. Pedro kokeili Hannan otsaa. Se oli tulikuuma. Hannalla oli varmasti kuumetta. Pedro keitti Hannalle teetä ja alkoi sitten etsiä kuumemittaria. Lopulta hän löysi sen kylpyhuoneen kaapista ja vei sen Hannalle. Sitten Pedro
5 etsi terveyskeskuksen puhelinnumeron kaupungin verkkosivuilta. Hanna soitti ajanvaraukseen ja sai ajan lääkärille.

Lääkärissä

- Lääkäri: Huomenta.
- Hanna: Huomenta.
- Lääkäri: Käy istumaan. Miten voin auttaa?
- 10 Hanna: No, mulla on ihan hirveen kipee kurkku ja kamala päänsärky. Ja aamulla oli melkein 39 astetta kuumetta.
- Lääkäri: Milloin oireet alkoi?
- 15 Hanna: Kurkkukipu alkoi pari-kolme päivää sitten, ja kuume nousi viime yönä.
- Lääkäri: Selvä. Kuunnellaan ensin keuhkot. Nostatko vähän paitaa. Hengitä sisään... ja ulos.
- 20 Keuhkot on kunnossa. Katsotaan sitten kurkkuun. Joo-o, kurkku on tosiaan turvonnut. Sattuuko tähän?
- Hanna: Joo, vasen puoli on tosi kipee.
- Lääkäri: Tää on varmasti ihan tavallinen virustauti, joka parantuu itsestään. Voit ottaa särkylääkettä kurkkukipuun. Se alentaa myös kuumetta.
- 25 Hanna: Selvä.
- Lääkäri: Mä kirjoitan sulle kuitenkin myös lähetteen labraan, että nähdään, onko kurkussa bakteeritulehdus. Jos on, sä tarvitset antibioottikuurin.
- Hanna: Meenks mä labraan nyt saman tien?
- Lääkäri: Joo, mee vaan. Mä soitan sulle huomenna, jos tulos on positiivinen.
- 30 Tarviitko sä lääkärintodistuksen sairauslomaa varten?
- Hanna: Joo, tarviin, kiitos.

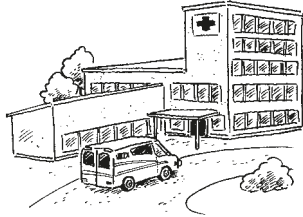
Puhelu esihenkilölle

- Sinikka: Sinikka Jääränen
- Hanna: Hei Sinikka, tässä on Hanna. Onks sulla hetki aikaa?
- Sinikka: Joo, on.
- Hanna: Tota, mä en voi tänään tulla töihin. Mä oon kuumeessa ja mulla on kamalan kipee kurkku.
- 5 Sinikka: Voi ei. Joo, tietysti jäät kotiin. Sä tiedät varmaan, että sä voit olla omalla ilmoituksella kaks päivää poissa sairauden vuoksi.
- Hanna: Eiku mä kävin jo lääkärissä.
- Sinikka: Ai, no hyvä sitten!
- 10 Hanna: Mä sain kolme päivää sairauslomaa. Mä tuon lääkärintodistuksen sulle sit kun mä oon taas kunnossa.
- Sinikka: Joo, ei mitään kiirettä. Lepää nyt vaan rauhassa. Mä yritän järjestää sulle sijaisen. Onks sulla tänään aamu- vai iltavuoro?
- Hanna: Tänään iltavuoro ja huomenna ja perjantaina aamu.
- 15 Sinikka: Okei, selvä juttu. Nyt pikaista paranemista sulle!
- Hanna: Kiitos paljon. Hei hei.
- Sinikka: Hei hei.

Sairaus ja terveys

Sairaanhoido

terveyskeskus = terveysasema
 sairaala
 ensiapu
 neuvola
 ajanvaraus
 varata (4) aika
 vastaanotto
 puhelinaika
 päivystys
 laboratorio = labra •
 näyte

Ihmiset

lääkäri
 sairaanhoitaja
 terveydenhoitaja
 kätilö
 potilas

Hoito

lääke
 lääkekuuri
 resepti
 ottaa (1) / syödä (2) lääkettä
 rokotus
 sairausloma
 levätä (4), lepo
 parantua (1) + S-MISTÄ

Parane pian! = Pikaista paranemista!

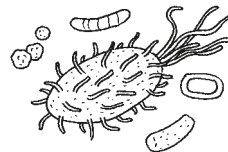
Sairaus = tauti

S-MIHIN + sattua (1) = S-MIHIN +
 koskea (1)
 tulehdus (korvatulehdus,
 silmätulehdus...)
 vatsatauti, oksennus, ripuli
 allergia
 ihottuma
 verenpaine
 sydäninfarkti = sydänkohtaus
 syöpä (leukemia, rintasyöpä...)

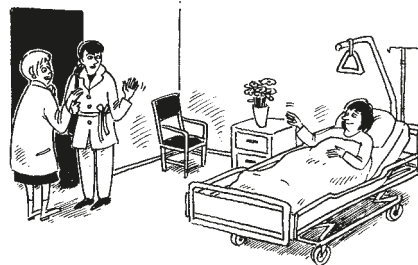
bakteeri

virus
 oire

Mielenterveys

masennus
 ahdistus
 (työ)uupumus
 stressi

Pidä huolta itsestäsi

Elämä ei aina ole helppoa. Työ tai opinnot voivat stressata, perhe-elämä voi olla kiireistä tai yksinäisyys voi aiheuttaa pahaa oloa. On tärkeää pitää huolta itsestään.

Liiku säännöllisesti

- ⁵ Liikunta on tärkeä osa hyvinvointia. Aikuinen tarvitsee vähintään 2,5 tuntia reipasta liikuntaa viikossa. Arkeen voi helposti lisätä hyötyliikuntaa: Pyöräile tai kävele töihin tai kouluun. Älä käytä
- ¹⁰ hissiä, vaan valitse portaat. Jos istut paljon, muista myös taukojumppa.

Syö monipuolisesti

- On tärkeää syödä monipuolisesti, koska ravinto vaikuttaa fyysiseen ja psyykkiseen jaksamiseen. Esimerkiksi
- ¹⁵ kasvikset, hedelmät ja marjat kuuluvat terveelliseen ruokavalioon. Myös täysjyväviljat, kana ja tofu sekä pähkinät ja rasvainen kala ovat hyväksi. Lisäksi on hyvä juoda runsaasti vettä päivän aikana.

Nuku riittävästi

- Aikuinen tarvitsee 7-9 tuntia unta yössä, lapset ja nuoret vielä enemmän. Lopeta työt ja puhelimen ja tietokoneen käyttö vähintään tunti ennen
- ²⁰ nukkumaanmenoa, jotta aivot ehtivät rauhoittua.

Rentoudu

Jokaisella ihmisellä on oma tapansa rentoutua. Monet esimerkiksi tapaavat ystäviä, liikkuvat luonnossa, kuuntelevat musiikkia tai lukevat. Pääasia on, että löydät sinulle sopivan tavan rentoutua.

K-p-t-vaihtelu: sanatyypit e, in ja as/äs

	e	in	as/äs	
N	lääke	soitin	puhdas	k-p-t heikko: - nominatiivi - partitiivi
P	lääkettä	soitinta	puhdasta	
V	lääkkee-	soittime-	puhtaa-	
G	lääkkeen	soittimen	puhtaan	k-p-t vahva: vartalo
S-MIHIN	lääkkeeseen	soittimeen	puhtaaseen	
S-MISSÄ	lääkkeessä	soittimessa	puhtaassa	
S-MISTÄ	lääkkeestä	soittimesta	puhtaasta	
L-MIHIN	lääkkeelle	soittimelle	puhtaalle	
L-MISSÄ	lääkkeellä	soittimella	puhtaalla	
L-MISTÄ	lääkkeeltä	soittimelta	puhtaalta	
MON	lääkkeet	soittimet	puhtaat	

k-p-t	
kk	← k
pp	← p
tt	← t
k	← -
p	← v
t	← d
nk	← ng
mp	← mm
nt	← nn
lt	← ll
rt	← rr

e-sanoja: kastike, koe, laite, liike, liikenne, lääke, parveke, sade, taide, tiede, tuote, tunne, vaate, väite...

in-sanoja: kahvinkeitin, kaiutin, kaukosäädin, leivänpaahdin, palovaroitin...

as/äs-sanoja: ahdas, asiakas, asukas, hidas, kangas, porras, rakas, rikas, saapas, tehdas, varas, varvas...

Täytyy-lause

G + **täytyy**
ei tarvitse + **infinitiivi**

Hannan **täytyy** levätä.

Minun **täytyy** opiskella.

 Mun **täytyy** opiskella.

Meidän **ei tarvitse** opiskella ruotsia.

 Meiän **ei tarvi / tarte** opiskella ruotsia.

täytyy = pitää = on pakko

Sinun **täytyy** siivota.

Sinun **pitää** siivota.

Sinun **on pakko** siivota.

kannattaa = on hyvä

Sinun **kannattaa** herätä aikaisin.

Sinun **on hyvä** herätä aikaisin.

Harjoitus 4. Imperfekti. Valitse verbi ja kirjoita se imperfektissä.

varata mennä mitata herätä ~~alkaa~~ keittää auttaa etsiä

Eilen illalla Hannalla oli huono olo. Päänsärky 1. alkoi

noin kello 20. Hanna 2. _____ aikaisin nukkumaan.

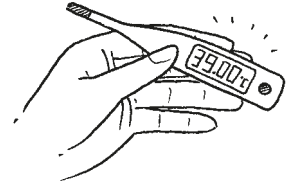
Kun hän aamulla 3. _____ hänellä oli myös nuha ja

kurkku kipeä. Hanna 4. _____ kuumeen: melkein

39 astetta. Pedro 5. _____ Hannaa: hän 6. _____ Hannalle teetä ja

7. _____ terveyskeskuksen puhelinnumeron netistä. Hanna 8. _____

ajan lääkärille kello 10.

katsoa tutkia käydä kuunnella

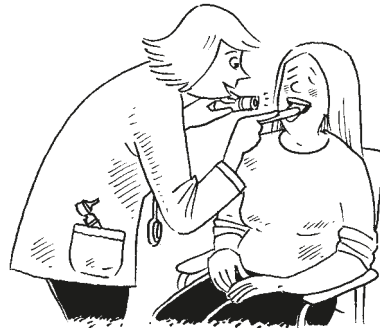
Lääkäri 9. _____ Hannan.

Hän 10. _____ Hannan kurkkuun.

Se oli punainen ja turvonnut. Lääkäri myös

11. _____ keuhkot. Hanna

12. _____ myös laboratoriossa.

tarvita saada soittaa luvata kirjoittaa antaa

Hanna 13. _____ kolme päivää sairauslomaa. Hän 14. _____ myös

lääkärintodistuksen sairauslomaa varten. Lääkäri 15. _____ todistuksen ja

16. _____ sen Hannalle.

Hanna 17. _____ myös esihenkilölle töihin. Esihenkilö 18. _____

etsiä sijaisen Hannalle.

Harjoitus 30. Luetaan! Valitse, mitä lauseet tarkoittavat.

1. Mikko syö ja nukkuu hyvin ja urheilee. c
  2. Sari juoksee kaksi kertaa viikossa ja käy sunnuntaisin uimassa.
  3. Omar menee nukkumaan kello 23 ja herää aamulla kello 7.
  4. Taijan ruokavalioon kuuluvat kasvikset, marjat, täysjyväviljat ja kala.
  5. Jonas katsoo elokuvia, kävelee metsässä ja tapaa ystäviä.
- a. Hän nukkuu riittävästi.
  - b. Hän rentoutuu.
  - c. Hän elää terveellisesti.
  - d. Hän liikkuu säännöllisesti.
  - e. Hän syö monipuolisesti.

Harjoitus 31. Luetaan! Markku ja Jaana keskusteleivat lounasravintolassa. Kuuntele ja vastaa.

1. Syökö Markku lihaa?
  - a. Syö.
  - b. Ei syö.
2. Mitä tapahtui tammikuussa?
  - a. Markku alkoi pyöräillä joka päivä.
  - b. Markku alkoi elää terveellisesti.
  - c. Markku alkoi nukkua vähemmän.
3. Miten Markku voi nyt?
  - a. Hän voi hyvin ja on energinen.
  - b. Hän voi huonosti ja on väsynyt.
4. Miten Jaana voi nyt?
  - a. Hän energinen.
  - b. Hän on väsynyt.
5. Kuinka monta tuntia yössä Jaana nukkuu?
  - a. 4 tuntia
  - b. 8 tuntia
  - c. 9 tuntia